

IV. НАУКОВИЙ НАПРЯМ ФІЛОСОФСЬКІ, ІСТОРИЧНІ, ПСИХОЛОГІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

УДК 796.032:364.467

ОЛІМПІЙСЬКА СПАДЩИНА ЯК ФАКТОР СУСПІЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Анжеліка Лихолай, Наталія Бишевець

Національний університет фізичного виховання і спорту України

Анотації:

Актуальність теми дослідження.

Олімпійські ігри, в яких приймають участь тисячі найкращих спортсменів світу, привертають увагу мільярдів глядачів, в тому числі політичних, державних та суспільних діячів і організацій. Популярність Олімпійських ігор як масштабних міжнародних змагань визначає соціально-економічний та культурний розвиток усіх країн, причетних до олімпійського свята. Внаслідок підготовки та проведення Ігор залишаються спортивні споруди і будівлі, об'єкти міської інфраструктури, телекомунікації, транспортні системи. Жорсткі екологічні стандарти Ігор зумовлює розробку екологічних програм, що позитивно впливає на стан довкілля. Олімпійські ігри виступають соціокультурним феноменом і фактором міжнародної взаємодії та інтеграції. Змагання надихають митців на створення творів архітектури, скульптури, мозаїки, живопису, музики, поезії. Надбання олімпійського руху сприяє розвитку сфери сучасного суспільства, тому дослідження олімпійської спадщини виступає важливим елементом доповнення знань про олімпійський спорт та олімпійський рух.

Мета дослідження полягає у вивченні та узагальненні досвіду напрацювання українських та зарубіжних авторів щодо спадщини олімпійського руху.

Методи дослідження: аналіз та синтез, порівняння, класифікація та узагальнення даних літературних джерел та мережі Інтернет.

Результати роботи та ключові висновки: в ході дослідження авторами вивчено досвід напрацювання українських та зарубіжних авторів щодо надбань олімпійського руху та систематизовано основні напрями олімпійської спадщини. Не зважаючи на те, що дослідження складових олімпійського руху перебуває в процесі динамічного розвитку та спостерігається процес доповнення і оновлення інформації щодо олімпійської спадщини, виявлено, що дослідниками не розглянуто напрями олімпійської спадщини визнані Міжнародним олім-

Olympic heritage

as a factor in social development

Topicality of the research topic.

The Olympic Games, in which thousands of top athletes in the world take part, attracted the attention of billions of viewers, including political, state and public figures and organizations. The popularity of the Olympic Games as an international competition determines the socio-economic and cultural development of all countries involved in the Games. As a result of the preparation and holding of the Games there are sports facilities and buildings, objects of urban infrastructure, telecommunications, transport systems. The high environmental standards of Olympic movement cause project of environmental programs that have a positive impact on the state of the environment. The Olympic Games are a sociocultural phenomenon and a factor in international interaction, exchange and integration. Competitions inspire artists to create works of architecture, sculpture, mosaics, painting, music, poetry. The legacy of the Olympic Movement develops all sphere of modern society, so research of the Olympic heritage is an important element in complementing knowledge of the Olympic sport and the Olympic movement.

The purpose of the study is to research and generalize the experience of the work of Ukrainian and foreign authors on the legacy of the Olympic Movement.

Methods of research: analysis and synthesis, comparison, classification and generalization the literary sources and the Internet.

Results of work and key conclusions:

we researched scientific works of Ukrainian and foreign authors about Olympic legacy and systematized the main directions of the Olympic heritage. The researching of the components of the Olympic movement is in the process of dynamic development and there is a process of completing and updating information about the Olympic heritage. But the researchers did not consider the directions of the Olympic heritage

Олимпийская наследие

как фактор общественного развития

Актуальность темы исследования.

Олимпийские игры, в которых принимают участие тысячи лучших спортсменов мира, привлекают внимание миллиардов зрителей, в том числе политических, государственных и общественных деятелей и организаций. Популярность Олимпийских игр как масштабных международных соревнований определяет социально-экономическое и культурное развитие всех стран, причастных к олимпийскому празднику. Вследствие подготовки и проведения Игр остаются спортивные сооружения и здания, объекты городской инфраструктуры, телекоммуникации, транспортные системы. Жесткие экологические стандарты Игор способствуют разработке экологических программ, что положительно влияет на состояние окружающей среды. Олимпийские игры выступают соціокультурным феноменом и фактором международного взаимодействия и интеграции. Соревнования вдохновляют художников на создание произведений архитектуры, скульптуры, мозаики, живописи, музыки, поэзии. Достояние олимпийского движения способствует развитию сферы современного общества, поэтому исследование олимпийской наследия выступает важным элементом дополнения знаний об олимпийском движении и олимпийском спорте.

Цель исследования заключается в изучении и обобщении опыта наработки украинских и зарубежных авторов по наследию олимпийского движения.

Методы исследования: анализ и синтез, сравнение, классификация, обобщение данных литературных источников и сети Интернет.

Результаты работы и ключевые

выводы: в ходе исследования авторами изучены наработки украинских и зарубежных авторов по олимпийскому наследию и систематизированы его основные направления. Несмотря на то, что исследования составляющих олимпийского движения находится в процессе динамического развития, а также наблюдается процесс дополнения и обновления информации об олимпийской наследия, исследователями не рассмотрены направления олимпийской наследия, признаны

IV. Науковий напрям

пійським комітетом. Отже, виникає необхідність узагальнення здобутків і напрацювань спеціалістів, а також систематизації видів олімпійської спадщини.

Ключові слова:

олімпійський рух, Олімпійські ігри, олімпійська спадщина, спадщина олімпійського руху, суспільний розвиток.

recognized by the International Olympic Committee. Consequently, there is a need to generalize the achievements and achievements of specialists, as well as to systematize the types of Olympic legacy.

Olympic movement, Olympic games, Olympic legacy, legacy of the Olympic movement, social development.

Международным олимпийским комитетом. Следовательно, возникает необходимость обобщения достижений и наработок специалистов, а также систематизация видов олимпийского наследия.

олимпийское движение, Олимпийские игры, олимпийское наследие, наследие олимпийского движения, общественное развитие.

Постановка проблеми. Міжнародний олімпійський рух об'єднує понад 200 країн світу, тому проведення Олімпійських Ігор як події світового масштабу забезпечує суспільний розвиток сучасної цивілізації.

Сукупність позитивних та негативних, планованих та незапланованих, матеріальних й нематеріальних елементів і проявів, що залишаються після проведення спортивного заходу, спричиняє виникнення феномену «олімпійська спадщина» [16]. Матеріальні та нематеріальні культурні надбання олімпійського руху сприяють цивілізаційному розвитку та формуванню загальнолюдських цінностей як основи світової культури [6].

Спадщина олімпійського руху є перспективним напрямом збереження та доповнення знань про Олімпійський спорт та олімпійський рух, що створює передумови для удосконалення системи підготовки кваліфікованих спеціалістів сфери фізичної культури і спорту.

Дослідження складових спадщини олімпійського руху перебуває у процесі динамічного сталого розвитку, однак нами не знайдено комплексних наукових праць, у яких досліджено поняття і форми олімпійських здобутків та обґрунтовано феномен спадщини олімпійського руху як системного явища.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Матеріальна спадщина олімпійського руху, а саме розвиток соціальної інфраструктури з метою забезпечення підготовки і проведення Олімпійських ігор сучасності, еволюція типів спортивних споруд досліджувались рядом науковців [10, 13, 14].

У наукових працях [6, 12], олімпійський рух виступає фактором міжкультурних взаємодій сучасного світу і полікультурним освітнім ресурсом.

Екологічна спадщина Олімпійських ігор досліджена О. Ярмолук [15], Н. Боголюбова, Ю. Ніколаєва [0] та З. Кузнєцова, Джин-Луп Чаплит [8].

Соціально-культурна складова надбань Олімпійських ігор досліджені Г. Ейбергом [5], Ю. Мазуровим [9], М. Булатовою [3], С. Бубкою [2] та іншими.

Проблема збільшення надходжень до бюджетів різних рівнів, підвищення іміджу і репутації територіального утворення, в тому числі у постолімпійській період – все це має важливе народно-господарське, що вказує на необхідність обґрунтовану оцінку внеску олімпійської спадщини [4].

Отже, систематизація і узагальнення питань, пов'язаних з олімпійською спадщиною є актуальними і своєчасними. В той же час існує потреба окреслити нові шляхи всебічного вивчення надбань олімпійського руху, чим обумовлена спрямованість нашого дослідження.

Мета дослідження – вивчити та узагальнити досвід напрацювання українських та зарубіжних авторів щодо спадщини олімпійського руху.

Матеріал і методи дослідження. В ході роботи над статтею використовувались наступні теоретичні методи дослідження: аналіз та синтез, порівняння, систематизація та узагальнення даних літературних джерел і мережі Інтернет.

Результати дослідження. Вивчаючи зміст Олімпійської хартії, у якій регламентовано організацію, дію та процеси Олімпійського руху і визначено умови проведення Олімпійських ігор, одним із її положень визнано одержання позитивної спадщини від проведення Олімпійських ігор містом і країною, що організують Олімпійські ігри [11]. Узагальнюючи дані наукових досліджень, М. К. Ковальова свідчить, що трактування терміну здійснюється з точки зору позитивних наслідків мегаспортивної події [7].

Визначаючи дефініцію «олімпійська спадщина», в якості складових класифікують об'єкти матеріальної та нематеріальної культури (інша назва – «тверді» та «м'які» форми) [17].

На думку А. Ковальнової [7], до матеріальної спадщини відносять ті форми, які легко ідентифікуються і вимірюються. Серед об'єктів матеріальної спадщини виділяють міську та спортивну інфраструктуру, телекомунікаційні та транспортні мережі тощо.

Для об'єктів «м'якої» або нематеріальної спадщини характерні абстрактні властивості. Під спадщиною олімпійського руху розуміють здобутки нематеріальної культури: формування світогляду, полікультурна взаємодія та інтеграція, формування екологічного мислення, популярність, імідж, згуртованість місцевої громади, зміну стандартів екологічної безпеки, релігійний і церемоніальний характер та відображення в мистецтві [7].

Міжнародним олімпійським комітетом в якості «olimpic legacy» визнані спортивна, соціальна, екологічна, міська та економічна спадщини [18].

За довголітню історію Олімпійських ігор накопичилась значна олімпійська спадщина. Дослідженням спортивних об'єктів Стародавньої Греції присвячено багато праць. У ході проведення Олімпіад було створено багато споруд і будівель, що увійшли в історію мистецтва, культури та спорту. Об'єктом Всесвітньої спадщини визнані руїни античної Олімпії, Дельфи та Епадавр зі «спортивними» спорудами»: гімнасії, палестри, стадіони, гіпнодроми тощо. Зокрема, найбільшим відомими стадіонами визнано стадіон в Олімпії, Істмійський стадіон у Коринфі, стадіони в Дельфах, Немеї тощо [9].

Підготовка та проведення сучасних Олімпійських Ігор передбачає будівництво сучасних олімпійських об'єктів (стадіонів, треків, автодромів, іподромів, кортів, басейнів тощо), будівлі та споруди навчально-тренувального призначення, які також еволюціонували від простих відкритих майданчиків до сучасних навчально-тренувальних баз з розвинутою інфраструктурою [13].

Матеріальна спадщина, на думку С. Тимофєєвої, змінює інфраструктуру та економіку міста. Авторами наведено приклади раціонального використання матеріальної олімпійської спадщини (Барселона в 1992 р., Сідней в 2000 р., Лондон в 2012 р.) та недостатнього використання (Афіни в 2004 р., Турин в 2006 р.). Досвід підготовки та проведення спортивного свята сприяє максимальному позитивному соціально-економічному ефекту олімпійського циклу з використанням у майбутньому побудованої спортивної інфраструктури. Однак, мало країн використовує збудовані споруди після закінчення Ігор. Ці об'єкти, названі «білими слонами», займають дефіцитну землю та щорічно потребують коштів для утримання у належному стані [14].

У теперішній час науковцями досліджено позитивний економічний ефект від проведення Олімпійських Ігор, та шляхом використання методики аналізу витрат і доходів, виконано аналіз особливості впливу кожного етапу та підетапу в олімпійському діловому циклі на розвиток економіки країни [10]. При цьому авторами встановлено, що підготовка та проведення Олімпійських ігор зумовлює прямі та непрямі зовнішні економічні ефекти, найбільш актуальні для соціальної сфери та національної економіки та, враховуючи, що Ігри можуть також спричинити негативний економічний вплив, запропоновано враховувати вигоду для бізнесу, що бере участь в організації спортивного свята і для суспільства загалом [10].

Стосовно об'єктів нематеріальної спадщини, спеціалісти вважають, що культурний аспект олімпійського руху насамперед проявляється у міжкультурному діалозі між народами. Ми розділяємо думку Ейберга Геннінга, відповідно до якої на сьогоднішній день спорт залишається носієм універсальних гуманістичних олімпійських цінностей та сферою взаєморозуміння між народами [5].

На думку А. Кашкарева [6], олімпійський спорт як соціокультурний феномен охоплює всі країни та компоненти та виступає фактором суспільного життя та культури. В Олімпійських іграх приймають участь тисячі спортсменів з сотні країн. За ходом змагань завдяки засобам масової інформації слідкують мільярди глядачів та читачів. Над удосконаленням спортивних результатів працюють потужні науково-дослідні інститути. Це спортивне свято привертає увагу відомих політичних, державних та суспільних діячів і організацій. Крім того, Олімпійські ігри внесли нові моральні положення у систему суспільних відносин, серед яких слід вказати принципи «Fair play». Сучасний олімпійський рух виходить за рамки міжнародних змагань, перетворюючись на спортивну подію світового масштабу.

Олімпійські ігри також виступають в якості полікультурного освітнього ресурсу. Інтеграційною характеристикою олімпійської спадщини О. Ситнікова [12] вважає зближення спорту та мистецтва, де мистецтво виступає фактором формування основних психофізичних сфер людини – інтелектуальної, емоційної та вольової. Наприклад, музика, що є універсальною міжнародною мовою, допомагає об'єднати людей та дарує радість емоційного спілкування. Музичний супровід олімпійських змагань, музичні твори на спортивну та олімпійську тематику, значення музики на Олімпійських іграх та спортивних святах, гімни минулих Ігор використовуються в рамках олімпійської освіти. З часів П'єра де Кубертена продовжує культивуватись думка, що через спорт транслюються «ідеальні цінності» для людей будь-якої віку та національності. Тому, на думку автора, завдяки мистецтву олімпійський рух виступає ефективним ресурсом міжкультурної комунікації та освіти [12].

Розкриваючи культуру олімпійського руху, Г. Ейберг [5] вважає олімпійський спорт носієм «універсальних цінностей», що формують культурні особливості різних народів та розкриває історичні аспекти трансформації Олімпійських ігор, антропологію спортивної культури, інтернаціональну мову гри, регіональну спортивну культуру свята та внутрішні проблеми спорту у зв'язку з мультикультуралізмом.

У свою чергу Ю. Мазуровим [9] вивчено феномен спорту з точки зору історичної спадщини, де автор розглядає олімпійську спадщину як засіб формування таких людських якостей: наполегливості, цілеспрямованості, відповідальності, справедливості. Дослідником представлено спортивний внесок у розвиток всесвітньої спадщини наступними формами: пам'ятки історії спорту та їх ансамблі, пам'ятні місця, пов'язані з історичними подіями, спортивні свята, меморіальні змагання, видатні досягнення окремих спортсменів та команд.

В той же час М. Булатовою та С. Бубкою Олімпіади розглядаються як один із найбільш яскравих прикладів збереження давньогрецької спадщини та її проникнення у сучасне життя. Олімпійські ігри Давньої Греції вважаються яскравим феноменом суспільного життя, надбання якого збережено по сьогодні завдяки літературі, архітектурі, образотворчому мистецтву: скульптурі, живопису мозаїки, графіки тощо. Авторами викладено історію зародження та розвитку Олімпійських ігор та їх відображення у творчості античних та сучасних митців [3, 2].

Екологічна спадщина Олімпійських ігор пов'язана з попередженням та усуненням екологічних проблем на літніх та зимових Олімпійських іграх.

У ході дослідження О. Ярмолук розроблено екологічну періодизацію олімпійського руху, що включає 5 етапів відповідно до впливу на стан довкілля процесу підготовки та проведення Олімпійських ігор [15].

Сучасні дослідники переконані, що одним із найбільших досягнень Олімпійський Ігор є наявність позитивного впливу на екологічну ситуацію [0]. Так, Олімпійські проекти Ігор 2012 привели до поліпшення екології всієї області Іст-Лондону. Прикладом поліпшення екології завдяки Олімпійським Іграм слугує Сідней. Екологічні проекти та програми сформували так звану концепцію «зелених ігор». Яскравим прикладом «екологічних» Ігор стали Зимові олімпійські ігри 1994 р. в норвезькому місті Ліллекхаммер. Варто акцентувати увагу на тому, що дотримання екологічних стандартів висунуті у якості обов'язкової вимоги для проведення змагань у Сідней, 2000 р., Пекіні, 2008 р., Ванкувері, 2010 р., Лондоні, 2012 р., Сочі, 2014 р. тощо [0].

На думку З. Кузнецової та Джин-Луп Чапліта, екологічні компоненти олімпійської традиції прослідковуються на фоні зимових Ігор більше, аніж під час літніх Олімпійських ігор. Зимові Олімпійські ігри продовжили новаторську екологічну політику літніх Ігор, пов'язану з охороною навколишнього середовища, інтегрувавши екологічні проблеми в Олімпійські правила та ідеологію [8].

Дискусія. У ході вивчення наукових праць сучасних фахівців стосовно складових олімпійського руху, ми помітили, що дослідження у даному напрямку перебувають у процесі динамічного розвитку [18, 4]. У теперішній час спостерігається процес розширення понятійного апарату та уточнення термінів [7, 16], доповнення і оновлення інформації щодо олімпійської спадщини [3, 8, 14]. Вочевидь, дана проблематика викликає зацікавленість спеціалістів. Ми погоджуємося з науковцями, що відомості про олімпійську спадщину, її систематизація і класифікація сприятимуть доповненню знань про олімпійський спорт та олімпійський рух.

Однак виявлено, що дослідниками не розглянуто напрями олімпійської спадщини, визнані Міжнародним олімпійським комітетом. Отже окремі питання, пов'язані з олімпійською спадщиною, потребують ґрунтовних досліджень.

Висновки та перспективи подальших досліджень. З'ясовано, що олімпійську спадщину прийнято розподіляти на матеріальні і нематеріальні здобутки.

Встановлено, що на сьогодні фахівцями досліджено матеріальні олімпійські надбання, а також олімпійську спадщину вивчено як фактор суспільного життя та культури, ефективний ресурс міжкультурної комунікації та освіти досліджено, історичну олімпійську спадщину.

Проте, у ході роботи над літературними джерелами виявлено необхідність уточнення поняття «олімпійська спадщина», фрагментарність досліджень спадщини олімпійського руху та відсутність комплексних досліджень олімпійської спадщини як феномену суспільного розвитку. Особливої уваги заслуговує систематизація елементів олімпійської спадщини відповідно до прийнятої класифікації Міжнародного олімпійського комітету.

Перспектива подальших досліджень полягає у визначенні ефективності впровадження спецкурсу «Олімпійська спадщина» в освітньому процесі для підготовки фахівців у сфері фізичної культури і спорту.

Список літературних джерел

1. Боголюбова Н. М., Николаева Ю. В. Проблемы экологии в деятельности Международного олимпийского комитета. *Ученые записки*. 2011. № 21. С. 155–164.
2. Бубка С. Н. Олимпийский спорт: древнегреческое наследие и современное состояние: автореф. дисс. ...

References

1. Bogolyubova N. M., Nikolaev Yu. V. Environmental problems in the activities of the International Olympic Committee. *Scholarly notes*. 2011. No. 21. P. 155–164.
2. Bubka S. N. Olympic sport: ancient Greek heritage and modern state: author. dis. on stisk. uch.

- д-а наук по физ. воспитанию и спорту: специальность 24.00.01. Киев. 34 с.
3. Булатова М. М., Бубка С.Н. Культурное наследие Древней Греции и Олимпийские игры. К.: Олимп. л-ра, 2012. 408 с.
  4. Варнаев А. В. Оценка влияния Олимпийских игр на социально-экономическое развитие принимающего региона: автореф. дисс. ... канд. эконом. наук. – Гатчина. 2013. – 23 с.
  5. Эйберг Геннинг. Культура олимпийского и других движений. *Логос*. № 73. 2009. С. 58–81.
  6. Кашкарев А. Ю. Олимпийское движение как фактор межкультурных взаимодействий в современном мире. *Вестник Челябинского государственного университета*. 2008. С. 13–21.
  7. Ковалева М. К. «Олимпийское наследие» как составной элемент регионального туристского продукта. *Ежеквартальный рецензируемый, реферированный научный журнал «Вестник АГУ»*. Выпуск 2 (180). 2016. С. 78–84.
  8. Кузнецова З. М. Джин-Луп Чаплит. Олимпийские экологические проблемы как наследие зимних Игр. *Педагогико-психологические и медико-биологические проблемы физической культуры и спорта*. 2012. С. 72–84.
  9. Мазуров Ю. Спорт и устойчивое развитие. *На пути к устойчивому развитию России*. № 63. 2013. С. 14–18.
  10. Нуреев Р. М., Маркин Е. В. Издержки и выгоды Олимпийских игр. *Общественные науки и современность*. 2010. № 1. С. 88–104.
  11. Олімпійська хартія 2016. *Міжнародний олімпійський комітет*. Лозанна. 2016 р. 72 с.
  12. Ситникова О. В. Поликультурные образовательные ресурсы олимпизма: к вопросу о художественной коммуникации. *Кросскультурное и полиязычное образование в современном мире*. 2013. С. 92–96. Режим доступа до ресурсу: <http://repo.kspi.kz/handle/item/1243>.
  13. Соломатіна А. В. Еволюція типів спортивних будівель та споруд, передумови виникнення та розвитку навчально-тренувальних баз. *Сучасні проблеми архітектури та містобудування*. 2012. Вип. 29. С. 416–421.
  14. Тимофеев С. А., Аминова Ф. Ф. Олимпийские игры – как стимул развития социальной инфраструктуры. *Международный студенческий научный вестник*. 2016. Режим доступа до ресурсу: <https://files.scienceforum.ru/pdf>.
  15. Ярмолюк О. В. Екологічна спадщина Олімпійських ігор. *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*. 2001. № 4. С. 94–97.
  16. Holger Preuss. The Conceptualisation and Measurement of Mega Sport Event Legacies // *Journal of Sport&Tourism*. – 2007. – P. 207–208.
  17. Kaplanidou, K., Karadakis, K. Understanding the legacies of a host Olympic city: The case of the 2010 Vancouver Olympic Games. *Sport Marketing Quarterly*. 2010. № 2. P. 111.
- Degrees of the doctor of science in physical education and sport. Kiev. 34 s
3. Bulatova M. M., Bubka S. N. Cultural Heritage of Ancient Greece and the Olympic Games. K.: Olympus. L., 2012. 408 p.
  4. Varnaev A. V. Evaluation of the influence of the Olympic igor on the socio-economic development of the host region: author. dis. on the competition uch. degree in economics – Gatchina. 2013. – 23 p.
  5. Euberg Genning. Culture Olympic and other movements. *Logos*. № 73. 2009. S. 58–81.
  6. Kashkarev A. Yu. Olympic movement as a factor of intercultural interactions in the modern world. *Bulletin of Chelyabinsk State University*. 2008. From 13–21.
  7. Kovaleva M. K. «Olympic heritage» as an integral element of a regional tourist product. *Quarterly peer-reviewed, peer-reviewed scientific journal «Bulletin of ASU»*. Issue 2 (180). 2016. P. 78–84.
  8. Kuznetsova Z. M. Jean-Loop Chaplit. Olympic environmental issues as a legacy of the Winter Games. *Pedagogical-psychological and biomedical problems of physical culture and sports*. 2012. P. 72–84.
  9. Mazurov Y. Sport and sustainable development. *On the way to sustainable development of Russia*. Number 63. 2013. S. 14–18.
  10. Nureev R. M., Markin E. V. The costs and benefits of the Olympic Games. *Social sciences and modernity*. 2010. No. 1. P. 88–104.
  11. Olympic Charter 2016. *International Olympic Committee*. Lausanne 2016 72 s.
  12. Sitnikova O. V. Polycultural educational resources of Olympism: on the issue of artistic communication. *Cross-cultural and multilingual education in the modern world*. 2013. pp. 92–96. Mode access to the resource: <http://repo.kspi.kz/handle/item/1243>.
  13. Solomatina A. V. Evolution of types of sporting sports and sports, change of mind and development of spinning bases. *Such problems arhitekturi that mistobuduvannya*. 2012. Vip. 29. pp. 416–421.
  14. Timofeev S. A., Aminova F. F. The Olympic Games as an incentive for the development of social infrastructure. *International Student Science Journal*. 2016. Resource access mode: <https://files.scienceforum.ru/pdf>.
  15. Yarmolyuk O. V. The ecological legacy of the Olympic Games. *Theory and methods of physical education and sport*. 2001. No. 4. P. 94–97.
  16. Holger Preuss. The Conceptualisation and Measurement of Mega Sport Event Legacies // *Journal of Sport&Tourism*. – 2007. – P. 207–208.
  17. Kaplanidou, K., Karadakis, K. Understanding the legacies of a host Olympic city: The case of the 2010 Vancouver Olympic Games. *Sport Marketing Quarterly*. 2010. № 2. P. 111.

18. Olympic legacy. *International Olympic committee*. 2013. Режим доступу до ресурсу: <https://www.olympic.org>.

18. Olympic legacy. *International Olympic committee*. 2013. Mode access to the resource: <https://www.olympic.org>.

DOI: <http://doi.org/>

Відомості про авторів:

Лихолай А. С.; orcid.org/0000-0002-9197-9722; anzhelikas3721@ukr.net; Національний університет фізичного виховання і спорту України, вул. Фізкультури, 1, Київ, 03150, Україна.

Бишевец Н. Г.; orcid.org/0000-0001-6118-6580; bishevets@ukr.net; Національний університет фізичного виховання і спорту України, вул. Фізкультури, 1, Київ, 03150, Україна.